

Commissie voor de
516ts

commissie voor de milieu-effectrapportage

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
grootschalige woon- en werklocaties
Stadsregio Eindhoven – Helmond

28 november 1994

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
grootschalige woon- en werklocaties
Stadsregio Eindhoven – Helmond

28 november 1994

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport grootschalige woon- en
werklocaties Stadsregio Eindhoven – Helmond /

[Commissie voor de milieu-effectrapportage].- Utrecht :

Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-742-1

Trefw.: milieu-effectrapportage; Noord-Brabant / ruimtelijke ordening ;
Noord-Brabant.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's- HERTOGENBOSCH

uw kenmerk
44505/120788

uw brief
d.d. 15 juni 1994

ons kenmerk
U792-94/Eck/ab/516-71

onderwerp
Toetsingsadvies over het MER Stadsregio
Eindhoven - Helmond

doorkiesnr.
030 - 347 625

Utrecht,
28 november 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) groot-schalige woon- en werklocaties Eindhoven - Helmond.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ir. P. van Duursen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
stadsregio Eindhoven - Helmond

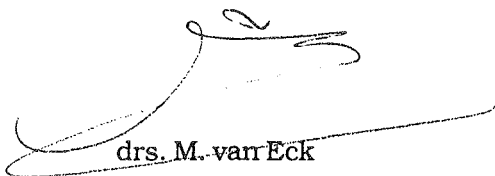
Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
grootschalige woon- en werklocaties Stadsregio Eindhoven – Helmond

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport over
grootschalige woon- en werklocaties Stadsregio Eindhoven – Helmond,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant door de Commissie voor
de milieu-effectrapportage; namens deze,

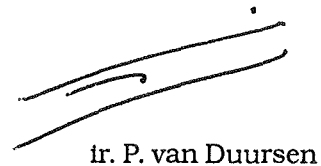
de werkgroep m.e.r. Stadsregio Eindhoven – Helmond

de secretaris

drs. M. van Eck

de voorzitter

ir. P. van Duursen

Utrecht, 28 november 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina	
1	Inleiding	1
2	Hoofdpunten uit het toetsingsadvies	2
	2.1 Inleiding	2
	2.2 Voorlopig oordeel	2
	2.3 Toetsing	2
3	Toetsing van het MER	4
	3.1 Locatie selectie en geschiktheidsanalyse	4
	3.2 Alternatieven	5
	3.3 Mobiliteitsaspecten	6
	3.4 Geluidsaspecten	6
	3.5 Hydrologische aspecten	7
	3.6 Ecologische aspecten	8
	3.7 Veiligheidsaspecten	8
	3.8 Vergelijking van alternatieven	8
	3.9 Evaluatie	9
	3.10 Presentatie	9

Bijlagen

1. Brief van bevoegd gezag d.d. 15 juni 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid gesteld wordt om advies uit te brengen
2. Openbare kennisgeving van het MER
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1

INLEIDING

Het provinciaal bestuur van Noord-Brabant heeft besloten milieu-effectrapportage (m.e.r.) uit te voeren ter onderbouwing van de besluitvorming over een uitwerking van het streekplan voor de stadsregio Eindhoven – Helmond. In deze uitwerking worden nieuwe woon- en werkgebieden aangegeven in en rondom Eindhoven en Helmond.

In de m.e.r.-procedure treden Gedeputeerde Staten op als initiatiefnemer en bevoegd gezag.

Per brief van 15 juni 1994 (zie bijlage 1) is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de inhoud van het opgestelde milieu-effectrapport (MER). De openbare kennisgeving in het Eindhovens Dagblad van 2 juli 1994 (zie bijlage 2) vormde de start van de inspraaktermijn.

Het advies over het MER is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. en betreft:

- toetsing aan de regels voor de inhoud van een MER, zoals gesteld in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer (Wm);
- toetsing aan de op 5 oktober 1993 vastgestelde richtlijnen;
- signaleren van eventuele onjuistheden in het MER (Wm, artikel 7.23, tweede lid).

De samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens zijn opgenomen in bijlage 3.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie het verslag van de gehouden hoorzitting over het MER en de haar door de provincie toegezonden reacties en adviezen, voor zover deze op het MER betrekking hadden, mede in beschouwing genomen (zie bijlage 4).

Naar aanleiding van een voorlopig oordeel van de Commissie is een Aanvulling op het MER opgesteld. Deze Aanvulling is bij de beoordeling van het MER betrokken. De Commissie heeft geen inspraakreacties over het aanvullende materiaal in haar advisering kunnen verwerken, omdat dit (nog) niet ter visie was gelegd.

Hoofdstuk 2 van dit toetsingsadvies bevat de belangrijkste gegevens voor de besluitvormers. Hoofdstuk 3 bevat een nadere uitwerking van de in hoofdstuk 2 genoemde punten, alsmede opmerkingen, waarmee bij volgende op te stellen milieu-effectrapporten over soortgelijke plannen rekening kan worden gehouden.

2 HOOFDPUNTEN UIT HET TOETSINGSADVIES

2.1 Inleiding

Het MER stadsregio Eindhoven-Helmond bevat een toetsingssysteem, waarmee wordt aangegeven, welke milieu-aspecten per (geselecteerde) locatie worden beïnvloed door aanleg en gebruik als nieuw woon- of werkgebied.

Zes verstedelijkingsalternatieven (de Regiovisie, het Intensiveringsmodel, het Corridormodel en drie milieuvriendelijke modellen) worden onderling vergeleken op hun gevolgen voor het milieu. Aan de hand van deze informatie wordt in het "Ontwerp-uitwerkingsplan stadsregio Eindhoven-Helmond" een voorkeursalternatief beschreven en gemotiveerd.

2.2 Voorlopig oordeel

Na een eerste bestudering van het MER heeft de Commissie aangegeven dat:

- de geschiktheidsbeoordeling van de potentiële bouwlocaties niet correct is uitgevoerd;
- in het MER alternatieven van té verschillende omvang worden vergeleken;
- de basisgegevens over bodem en water ontoereikend zijn;
- het MER te weinig informatie geeft over de huidige en te verwachten verkeersafwikkeling en de daaruit voortvloeiende milieugevolgen.

Naar aanleiding van dit voorlopige oordeel is een Aanvulling op het MER opgesteld, die bestaat uit een drietal deelnotities en drie kaarten¹].

Deze Aanvulling heeft weliswaar geleid tot veranderingen in de (eind)scores van bepaalde locaties, in het bijzonder bij de aspecten bodem en water, maar slechts tot ondergeschikte wijzigingen in de beschreven alternatieven, zodat de basis voor het Uitwerkingsplan intact blijft.

Met betrekking tot de verschillen in capaciteit van de alternatieven adviseert de Commissie in het definitieve Uitwerkingsplan ten minste de plancapaciteit te motiveren in relatie tot de oorspronkelijk geraamde behoefte aan 11.500 woningen. (Het voorliggende Ontwerp-uitwerkingsplan kan op basis van de gegevens uit het MER 17.550 woningen bevatten.)

Voor bodem en water zijn voldoende extra gegevens verschaft; met betrekking tot het verkeer is aangegeven dat op dit moment niet meer geschikt materiaal voor handen is.

2.3 Toetsing

Het MER en de daarbij behorende Aanvulling in beschouwing nemend is de Commissie van oordeel dat **voldoende informatie** aanwezig is voor de besluitvorming over het Uitwerkingsplan.

1 "Mer woningbouw en bedrijvenlocaties in stadsregio Eindhoven-Helmond, Aanvullingen en errata", 31-10-1994;
"MER Eindhoven-Helmond, Toelichting bij de aangebrachte correcties", 9-11-1994;
"Toelichting/wijziging MER Eindhoven-Helmond", 7-11-1994.
"Figuur 4.4/1 Mobiliteit, figuur 4.2/8 Infiltratiegebieden en "natte" delen van de Groene hoofdstructuur, figuur 4.2/9 Bodemtypen".

Het MER heeft informatie geleverd over milieugevolgen van het bebouwen van verschillende locaties en daarmee een beoordelingskader gegeven voor de vertaling van de visie van de stadsregio naar het provinciale Uitwerkingsplan. Tevens is een aantal resterende probleempunten naar voren gekomen, die bij de planvorming op regionaal en lokaal niveau moeten worden opgelost.

- Een groot deel van de geplande woningbouwlocaties ligt in of nabij **geluid-zones** van wegen en industrie. Hoe en met welke mitigerende maatregelen daar kan worden gebouwd, zal bij het opstellen van de plannen op gemeentelijk niveau nog moeten worden uitgewerkt. In aanvulling daarop wil de Commissie er op wijzen dat op grond van verschillende argumenten rondom het **vliegveld Eindhoven** meer geluidoverlast kan worden verwacht dan de in het MER aangegeven contouren doen vermoeden. Het is dan ook niet uitgesloten dat op termijn alsnog een keuze moet worden gemaakt tussen de volledige (geplande) ontwikkeling van Meerhoven als nieuw woongebied en het voortbestaan van het vliegveld Eindhoven met voldoende ontwikkelingsmogelijkheden.
- Het MER geeft geen duidelijk beeld van de **toekomstige verkeersontsluiting** van de te bebouwen locaties. Over realisering van een hoogwaardig openbaar vervoernet bestaan, behalve bij Meerhoven, nog grote onzekerheden. Vergroting van de druk op de bestaande infrastructuur kan lokaal tot onaanvaardbare hinder leiden, terwijl ook de aanleg van nieuwe wegen nadelige milieugevolgen kan hebben. Dergelijke punten moeten nog worden uitgewerkt in regionale verkeersstudies en planvorming door de gemeenten.
- Door de Aanvulling op het MER wordt op zichzelf voldoende duidelijk, welke locaties in het plangebied bij toekomstige bebouwing kritisch liggen qua **bodem en water**. Onderzoek naar de mogelijkheid voor mitigerende maatregelen dient echter nog bij de gemeentelijke planvorming plaats te vinden.
- Uit inspraakreacties komt informatie over waardevolle **flora en fauna** naar voren, die naar het oordeel van de Commissie zeker in het gebied ten westen van Veldhoven van voldoende betekenis is om in de besluitvorming mee te wegen.

De gekozen opzet van het MER met een relatief groot aantal verstedelijkingsmodellen, die wel vaak dezelfde locaties bevatten, lijkt tot de conclusie te moeten leiden dat er slechts marginale verschillen in de milieu-effecten bestaan.

Als evenwel naar de afzonderlijke locaties wordt gekeken, zijn duidelijkere conclusies te trekken, zoals overigens ook in het Ontwerp-uitwerkingsplan in § 3.3.4 op correcte wijze²⁾ wordt gedaan.

De Commissie wijst er in dit verband op dat de binnenstedelijke locaties vanuit alle milieu-invalshoeken gunstig scoren, als via mitigerende maatregelen de kwaliteit van het woon- en leefmilieu kan worden gewaarborgd.

Zowel de grote uitbreidingslocaties als de kleinere verwevingslocaties scoren aanzienlijk minder gunstig. Per locatie gaat het telkens om andere aspecten, zoals geluidproblemen bij Meerhoven, ecologische waarden bij Veldhoven, verdrogingsrisico bij Best-West en aantasting van natuur- en landschap bij Brandevoort en de verwevingslocaties.

2 Met uitzondering van de conclusies voor bodem en water, die in het definitieve Uitwerkingsplan zouden moeten worden bijgesteld.

Gezien het voorafgaande acht de Commissie het van belang om in het kader van de **evaluatie** te volgen, in hoeverre bij de verdere planvorming aan mitigerende maatregelen voor de geschetste milieuproblemen aandacht wordt besteed.

3 TOETSING VAN HET MER

3.1 Locatie selectie en geschiktheidsanalyse

Het MER toetst vijftientig locaties in en rondom Eindhoven en Helmond op geschiktheid voor woningbouw of bedrijfsvestiging met behulp van toetsingscriteria met betrekking tot landschap, cultuurhistorie, ecologie, bodem, water, leefmilieu, mobiliteit en ruimtegebruik. Het MER geeft de toetsing van de locaties weer in twaalf score-tabellen. In de Aanvulling op het MER zijn deze gegevens gecorrigeerd door errata bij de kaarten, bijstelling van de toetsingscriteria, of aanpassing van scores. Daarnaast is bij sommige scores nadere toelichting gegeven en is aanvullend kaartmateriaal verschaft.

Dit heeft geleid tot veranderingen in de eindscores van de verschillende locaties, in het bijzonder bij de aspecten bodem en water. Tevens zijn enkele kleine **verschuivingen** opgetreden in de op basis van de geschiktheidsanalyse opgestelde "meest milieuvriendelijke alternatieven". Deze verschuivingen zijn weliswaar iets groter dan de Aanvulling op het MER vermeldt, maar niet zo ingrijpend, dat in het Uitwerkingsplan een nieuwe afweging zou moeten worden opgenomen.

- . Het 'mma-natuurlijk milieu' bevat in het MER en de Aanvulling **2000 woningen in Best-West**. Volgens de gecorrigeerde berekeningen ligt het echter voor de hand in Meerhoven de volledige capaciteit te bouwen (5500 woningen) en in Veldhoven 1000 woningen.
- . Uit het 'mma woon- en leefmilieu' verdwijnt, zoals de Aanvulling ook aangeeft, de locatie **Eeneind-Noord**. Met Nuenen-West, Stiphout-Noord, Lungedonk, Mierlo-Oost, Veldhoven (klein), Kanaalzone Helmond, Kadezone Eindhoven, Mierlo-Luchen en (de nieuwe locatie) Eindhoven Bokt kunnen totaal 11.000 woningen worden gebouwd. De resterende 500 woningen kunnen worden gevonden in een iets grotere verdichting in de geselecteerde locaties, of in gedeeltelijke aanleg van Brandevoort of Strijp. (De Aanvulling en het MER gingen uit van **1500 woningen in Strijp**.)

Over de gebruikte onderzoeksmethode wil de Commissie een paar opmerkingen maken, die kunnen worden beschouwd als aandachtspunten voor toekomstige MER'en:

- Het duidelijk en controleerbaar scoren van de locaties is bemoeilijkt, doordat:
 - . locaties van verschillende omvang zijn vergeleken;
 - . bij locaties voor woningbouw en bedrijvigheid niet duidelijk werd in hoeverre door het weglaten van één van de twee functies capaciteitsvergroting voor de andere functie zou ontstaan;
 - . de begrenzings van Meerhoven/Welschap en Veldhoven 'groot' en 'klein' niet duidelijk waren gedefinieerd.

- Bij de beoordeling van de bedrijvenlocaties is nauwelijks rekening gehouden met een indeling in A, B en C-locaties, terwijl hiervoor deels andere toetsingscriteria zullen gelden.
- De Commissie acht het onjuist dat aan een aspect als "landschappelijke samenhang" relatief veel gewicht wordt toegekend (30%), terwijl in de Aanvulling wordt gesteld dat de aangegeven landschappelijke zones slechts globaal zijn aangegeven met indicatieve pijlen.

Hoewel naar het oordeel van de Commissie de uitgevoerde analyse ook na de aanvulling voor discussie vatbaar blijft, geven de resultaten een **voldoende beeld** van de milieu-effecten om daar de besluitvorming op te baseren.

3.2 Alternatieven

Op basis van de locatie-analyse zijn drie meest milieuvriendelijke alternatieven ontwikkeld: een 'mma natuurlijk milieu', een 'mma woon- en leefmilieu' en een 'mma mobiliteit'. Bij het opstellen van de modellen is weinig rekening gehouden met een **differentiatie** in het programma van eisen ten aanzien van het type woonmilieu en de verschillende soorten bedrijventerrein (A, B, en C locaties). De alternatieven zijn een optelling van locaties, waarbij naar het oordeel van de Commissie te weinig wordt ingegaan op locatie overschrijdende aspecten en interne samenhang op regionale schaal. Zeker bij het opstellen van een meest milieuvriendelijk alternatief, dat zich tot doel stelt de ontwikkeling van de **auto-mobiliteit** te beperken en het openbaar vervoer een structurerende rol te geven, kunnen locaties relevant worden, die bij een eerste selectie afvallen, maar in combinatie andere nieuwe of reeds bestaande locaties leiden tot draagvlak voor nieuw/beter openbaar vervoer. Ook het variëren van dichtheden zou in een mobiliteitsmodel nadrukkelijker aan de orde moeten zijn.

- Een bedrijvenlocatie, die in eerste instantie slecht scoort door het ontbreken van woongebieden in de nabijheid, kan beter scoren als in het model een combinatie met een nieuw woongebied tot stand komt.
- Bebouwing van Brandevoort en Brandevoort-West met een zo groot mogelijke capaciteit komt in beeld in een openbaar vervoeralternatief, wanneer bijvoorbeeld op het NS netwerk in de toekomst lichter stadsgewestelijk materieel zou kunnen worden ingezet.

Zoals het 'mma mobiliteit' in het MER nu is ingevuld, vertoont het zo grote overeenkomsten met het 'mma natuurlijk milieu', dat had kunnen worden volstaan met het presenteren van twee meest milieuvriendelijke alternatieven voor de besluitvormer: één alternatief, waarin het natuurlijk milieu wordt ontzien en de groei van het autoverkeer binnen de perken wordt gehouden en één alternatief, waarin de toekomstige bewoners een aantrekkelijk woonmilieu wordt geboden met zo min mogelijk hinder en overlast.

In tegenstelling tot wat in de Richtlijnen is gevraagd³⁾, is per alternatief geen beeld gegeven van de toekomstige configuratie van wonen-werken-voorzieningen-recreëren, ontsluiting, openbaar vervoer en landschappelijke opbouw.

3 Zie Richtlijnen pagina 11.

Evenmin wordt aangegeven, hoe de locaties worden ontsloten. Het MER geeft geen inzicht in mogelijke faseringen.

Daarmee zijn de beleidskeuzen hierover, waarvoor het MER een onderbouwing had kunnen geven, naar een later stadium in de besluitvorming en mogelijk naar een andere bevoegde instantie doorgeschoven.

3.3 Mobiliteitsaspecten

In het MER ontbreekt een beschrijving van de bestaande verkeers- en vervoersintensiteiten^{4]} en de autonome ontwikkeling daarin. Hoewel de Commissie zou verwachten dat daarover (bij de Vervoerregio) gegevens beschikbaar zijn^{5]}, geven het MER en de Aanvulling een **leemte in kennis** aan.

Over de ontwikkeling van het verkeer als gevolg van de voorgenomen activiteit en de daarmee samenhangende milieugevolgen, zoals geluidhinder, luchtverontreiniging en verstoring, ontbreken in het MER kwantitatieve gegevens.

Daar waar in het MER wel kwantitatieve gegevens worden vermeld, constateert de Commissie dat de toename van de mobiliteit te hoog is geraamd (MER, pagina 112), omdat geen rekening is gehouden met de teruglopende woningbezetting in de bestaande voorraad.

Bovendien betwijfelt de Commissie of in Best-West en Meerhoven dezelfde modal split (verdeling over vervoersoorten) zal optreden als in binnenstedelijke locaties.

Uitgaande van genoemde leemten in kennis is in het MER creatief omgesprongen met de resterende mogelijkheden om de milieugevolgen inzake verkeer te behandelen.

De informatie in het MER is echter alleen voldoende om indicatief per *locatie* te vergelijken hoe groot de kans is dat het autogebruik ten opzichte van milieuvriendelijker vervoerswijzen beperkt zal zijn.

Het MER biedt geen inzicht in de toename van de verkeers- en vervoerbewegingen per verkeerssoort, de belasting van de bestaande infrastructuur en de benodigde uitbreiding.

3.4 Geluidsaspecten

Ten aanzien van de geluidsaspecten bevat het MER alleen een kaart waarop de bestaande^{6]} 50 dB(A), de 35 Ke en de 20 Ke contour worden aangegeven. Het valt op dat grote gedeeltes van mogelijk te bebouwen locaties **binnen de 50 dB(A) contour** vallen. Het MER geeft niet aan met welke maatregelen nieuwbouw van woningen in deze gebieden (juridisch) mogelijk kan worden gemaakt. Hierbij kan behalve aan geluidschermen ook worden gedacht aan situering van bedrijventerreinen (kantoren) ter afscherming van de woongebieden. De ernst van de problematiek neemt toe, als rekening wordt gehouden met een toename van de verkeersintensiteiten (onder invloed van de autonome ontwikkeling en

4 Zoals gevraagd in de Richtlijnen op pagina 15.

5 Omdat wel geluidcontouren worden aangegeven.

6 De Commissie is ervan uitgegaan dat figuur 3.4/1 het beeld geeft van de bestaande geluidzones, hoewel dit niet expliciet wordt vermeld.

de geplande stedelijke uitbreiding) en cumulatie van verkeer- en industriela-waai. De gevolgen inzake geluid worden niet uitgedrukt in een concrete toena-me van geluidgehinderden^{7]} en gerelateerd aan een doelstelling dienaangaand.

Met betrekking tot het **geluid van het vliegverkeer** wordt de 35 Ke zone^{8]} ge-hanteerd, zoals aangegeven in de Luchtvaartwet. Bij Schiphol wordt echter al uitgegaan van een zone van 30 Ke, terwijl de streefwaarde voor de lange termijn 20 Ke is. (35 Ke leidt tot 25% ernstig gehinderden.)

Uit het rapport "Effectenstudie Eindhoven Airport 2000" kan worden geconclu-deerd dat de werkelijke geluidoverlast om een aantal redenen groter zal zijn dan door de ligging van de 35 Ke contour berekening wordt gesuggereerd:

- de overlast van kleine vliegtuigen (beneden de 6000 kg) is niet verdiscon-teerd;
- er is geen rekening gehouden met proefdraaien en doorstarten van straal-jagers;
- de geplande uitbreiding van het vliegverkeer zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een toename van de vluchten in de zogenaamde 'nachtranden'^{9]}.

Verder dient te worden opgemerkt, dat de 'afkap', die bij de berekening van de 35 Ke contour mag worden gebruikt, bij berekening van lagere contouren (bij-voorbeeld de 20 Ke contour in het MER) een te gunstig beeld van de werke-lijkheid biedt.

De opmerking in het MER, dat vliegtuigen in de toekomst stiller zullen worden, is voor burgerluchtvaart aannemelijk, maar voor militaire vliegtuigen niet.

Met name bij een (vanuit overige aspecten als relatief geschikt aan te duiden) locatie als **Meerhoven** speelt de te verwachten geluidoverlast (cumulatie van luchtvaart, verkeer en bedrijvigheid) een belangrijke rol. Het is dan ook niet uit-gesloten dat op termijn alsnog een keuze moet worden gemaakt tussen de vol-ledige (geplande) ontwikkeling van Meerhoven als nieuw woongebied en het voortbestaan van het vliegveld Eindhoven met voldoende ontwikkelingsmoge-lijkheden. Tegen die achtergrond bezien is het riskant, als de ontwikkeling van Meerhoven in verband wordt gebracht met de aanleg van een openbaar vervoer-systeem, dat mede van het vliegveld afhankelijk is, zoals gesteld op pag. 45 van het MER.

Ook voor diverse andere locaties zal het geluidaspect in de verder planvorming een belangrijk aandachtspunt moeten zijn.

3.5 Hydrologische aspecten

De beschrijving van de hydrologische gesteldheid van de locaties in het MER is te summier om deze op juistheid te kunnen beoordelen; presentatie van

7 In de richtlijnen is in de eerste plaats gevraagd om meer contouren aan te geven en daarnaast een inschatting te geven van de toename in het aantal geluidgehinderden.

8 Terecht wordt in de aanvulling het MER (pagina 67) gecorrigeerd door duidelijk te stellen dat binnen de 35 Ke contour niet gebouwd mag worden.

9 Dat zijn de uren van de nacht die buiten de nachtperiode uit de Luchtvaartwet vallen, maar waarin een groot deel van de Nederlandse bevolking nog slaapt, zie o.a. de Rapportage van de werkgroep nachtnormering "Geluidnormering nachtelijk vliegverkeer", mei 1993.

belangrijke hydrologische gegevens ontbreekt. In de Aanvulling op het MER is voldoende extra informatie gegeven om de besluitvorming in het Uitwerkingsplan te kunnen onderbouwen. Uit de aanvullende gegevens blijkt dat bij een aantal van de in het Uitwerkingsplan aangegeven te bebouwen locaties (Best-West, Brandevoort en Nuenen-West), bijzondere aandacht nodig zal zijn voor maatregelen om **verdroging** van kwetsbare gebieden tegen te gaan.

3.6 Ecologische aspecten

De gegevens over de ecologie zijn relatief beperkt en moeilijk controleerbaar. De door de insprekers naar voren gebrachte aanvullende informatie is (zeker in het gebied ten westen van **Veldhoven**) naar het oordeel van de Commissie van voldoende betekenis om hiermee bij de besluitvorming rekening te houden. Bebouwen van Veldhoven-West als verwevingslocatie, zoals nu voorgesteld in het uitwerkingsplan, biedt mogelijkheden om deze ecologische waarden te ontzien door het uitwerken van mitigerende en compenserende maatregelen.

3.7 Veiligheidsaspecten

Niet is ingegaan op de veiligheidsaspecten van het munitiedepot.

3.8 Vergelijking van alternatieven

Aan de vergelijking van de alternatieven wordt afbreuk gedaan, doordat in het MER alternatieven van een **verschillende omvang** worden vergeleken. Het model Regiovisie omvat in totaal maximaal 19.050 woningen en de in het MER ontwikkelde modellen 11.500 woningen, zoals het bouwprogramma ook aangaf. Het Ontwerp-uitwerkingsplan geeft een model weer dat (op grond van de gegevens uit het MER) 17.550 woningen kan bevatten. Een dergelijk probleem had kunnen worden voorkomen door in het regiomodel een fasering^{10]} aan te geven en de in het MER ontwikkelde 'mma-modellen' te voorzien van een doorkijk voor de langere termijn.

De Commissie heeft geconstateerd dat bij de vergelijking van alternatieven het referentie alternatief niet wordt betrokken, terwijl ook geen toetsingscriteria zijn ontwikkeld op basis van vigerend milieubeleid, zoals gevraagd in § 2.3 van de Richtlijnen.

De Commissie is van mening dat dit MER geen bevredigende oplossing heeft gevonden voor het vergelijken en toetsen van alternatieve verstedelijkingsmodellen op regionale schaal. Aangezien de Commissie deze constatering ook bij vergelijkbare milieu-effectrapporten heeft moeten doen, zal zij zich beraden op initiatieven om voor dit probleem een oplossing te zoeken.

10 Om een fasering is in de Richtlijnen expliciet gevraagd op pagina 11.

3.9 Evaluatie

Het verdient aanbeveling in het kader van de evaluatie te volgen in hoeverre bij de verdere planvorming aan mitigerende maatregelen voor de in dit advies geschetste resterende milieuproblemen aandacht wordt besteed.

3.10 Presentatie

Overzichtelijkheid

Om de milieu-informatie goed in beeld te krijgen moeten vier documenten naast elkaar geraadpleegd worden: het MER en het bijlagenrapport, de samenvatting (voor de kaarten van regio- intensiverings- en corridormodel) en het Onwerp-uitwerkingsplan (voor het voorkeursalternatief en de milieugevolgen daarvan). Bovendien bevatten de drie aanvullende documenten met bijbehorende kaarten relevante gegevens.

Controleerbaarheid

De Commissie spreekt waardering uit voor het feit dat de scoring van de locaties aan de hand van een groot aantal kaarten is onderbouwd. Dit bevordert de inzichtelijkheid en controleerbaarheid van de gegevens.

De hydrologische kaarten in de Aanvulling zijn moeilijker controleerbaar, omdat de achterliggende kaarten over grondwaterstanden, -stromingen en kwel- en infiltratiebieden niet zijn bijgevoegd.

Zorgvuldigheid

Van het kaartmateriaal is dat de geografische ondergrond niet leesbaar en zijn enkele legenda's incompleet of onjuist. Bovendien is in diverse gevallen de informatie op de kaart strijdig met de informatie in de tekst.

- . De legenda-eenheden SA en EA uit de criteria voor de landschappelijke beoordeling, ontbreken op de bijbehorende kaart 4.2/2.
- . Onduidelijk is hoe de in de Aanvulling gewijzigde criteria met betrekking tot aardkundige waarden en GEA-objecten sporen met het bijbehorende kaartje 4.2/1.
- . De gehele of gedeeltelijke arceringen van locaties op de kaartjes, waarin de alternatieven worden aangegeven, komt niet altijd overeen met de informatie in de tekst (figuur 3 locatie 11, figuur 6 locatie 10 en 20).

De strijdigheid tussen de locatiescores en de kaartjes in het bijlagenrapport is in de Aanvulling gecorrigeerd.

BIJLAGEN

**bij het toetsingsadvies
over het milieu-effectrapport
grootschalige woon- en werklocaties
Stadsregio Eindhoven – Helmond**

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 15 juni 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Provincie
Noord-Brabant

VERZONDEN

24 JUNI 1994

Provinciehuis
Brabantlaan 1
Correspondentie-adres:
Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefax: 073-123585 Telex: 50796 pntb

Dienst Ruimtelijke ordening, Natuur en landschap en Volkshuisvesting

telefoon 073-812812

Ons kenmerk: nrs. 44505/120788

Uw kenmerk: --

Afdeling: ABB

Doorkiesnr.: 812434 (K. v.d. Zouwe)

Bijlagen: 4 (in 6-voud)

Datum: 15 juni 1994

Onderwerp: MER stadsregio
Eindhoven-Helmond

De commissie voor de milieu-
effectrapportage

Postbus 2345

3500 GH UTRECHT

Geachte commissie,

Hierbij ontvangt u zes exemplaren van het Milieu-Effectrapport met bijlage en samenvatting, dat wij hebben opgesteld ten behoeve van het uitwerkingsplan voor de stadsregio Eindhoven-Helmond. Zes exemplaren van het ontwerp-uitwerkingsplan hebben wij ter kenniseming bijgevoegd.

Wij hebben ook de wettelijke adviseurs, c.q. de inspecteur RIMH en de directeur LNO, exemplaren gestuurd.

Wij zijn voornemens het Milieu-Effectrapport te zamen met het ontwerp-uitwerkingsplan ter inzage te leggen van 1 juli 1994 tot 1 oktober 1994 tijdens kantooruren op het provinciehuis. In deze periode zullen wij tevens een openbare hoorzitting organiseren. Van de opmerkingen die schriftelijk bij ons worden ingediend, zullen wij u zo spoedig mogelijk een exemplaar toezenden. Dat geldt ook voor het verslag van de hoorzitting.

Wij vertrouwen erop dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd en wachten uw advies af.

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen:	29 JUNI 1994
nummer:	864-94
	516-24/10/20 bx
	Eek/Pres/Bib/Sc

Geputeerde Staten van Noord-Brabant,

, voorzitter,

, griffier.

060594MG

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de toetsingsprocedure in het Eindhovens Dagblad d.d. 2 juli 1994

Openbare kennisgeving

Inspraak ontwerp-uitwerkingsplan stadsregio Eindhoven-Helmond en milieu-effectrapport grootschalige woon- en werklocaties stadsregio Eindhoven-Helmond.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben voor de stadsregio Eindhoven-Helmond een uitwerkingsplan van het streekplan in ontwerp vastgesteld. Ten behoeve van dat besluit hebben Gedeputeerde Staten een milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Het MER heeft betrekking op het aanwijzen van grootschalige woon- en werklocaties in de periode tot 2005 in de stadsregio Eindhoven-Helmond.

Terinzagelegging

Het ontwerp-uitwerkingsplan en het milieu-effectrapport (MER) met een samenvatting liggen ter inzage van 4 juli 1994 tot en met 30 september 1994. U kunt beide inzien tijdens kantoor-/openingsuren in de bibliotheek van het provinciehuis en op de daarvoor gebruikelijke plaatsen in de gemeentehuizen van de gemeenten Eindhoven, Helmond, Best, Veldhoven, Valkenswaard, Waalre, Geldrop, Nuenen, Son en Breugel, Mierlo, Aarle-Rixtel en Someren, in de Openbare Bibliotheken van deze gemeenten en bij het Samenwerkingsverband van de regio Eindhoven. In het provinciehuis liggen tevens ter inzage de startnotitie en de richtlijnen voor het MER, de inspraakreacties en adviezen met betrekking tot de richtlijnen voor het MER en de ingebrachte opmerkingen en adviezen over het MER.

Reacties

Een ieder die opmerkingen wenst te maken over het ontwerp-uitwerkingsplan danwel het MER, kan deze schriftelijk indienen tot en met 30 september 1994 en richten aan: Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, t.a.v. ir. K. van der Zouwe, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch, onder vermelding van ontwerp-uitwerkingsplan/MER stadsregio Eindhoven-Helmond, nummer 125111. Uw reactie met betrekking tot het MER zullen conform artikel 7.22 van de Wet milieubeheer in het provinciehuis ter inzage worden gelegd. U kunt daarbij verzoeken u persoonlijke gegevens niet bekend te maken. Daarnaast kunt u uw opmerkingen mondeling inbrengen tijdens de hoorzitting die op 18 oktober 1994 zal plaatsvinden. Wilt u van deze gelegenheid gebruik maken dan kunt u, telefonisch (073-812525) of schriftelijk een antwoordkaart vragen bij het servicecentrum van de provincie. Ook het verslag van de hoorzitting zal ter inzage worden gelegd.

's-Hertogenbosch, juli 1994.

Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Bevoegd gezag: het college van Provinciale Staten van Noord-Brabant, die haar bevoegdheden heeft gedelegeerd aan Gedeputeerde Staten

Besluit: vaststellen van een uitwerking op basis van artikel 4a lid 8 van de WRO van het streekplan Noord-Brabant voor de stadsregio Eindhoven-Helmond

Categorie Besluit m.e.r.: 11 en 20

Activiteit: het aangeven van locaties voor 11.500 woningen en 450 ha bedrijfsterrein voor de periode tot 2005 in de stadsregio Eindhoven-Helmond

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 11 juni 1994

richtlijnenadvies uitgebracht: 27 augustus 1993

richtlijnen vastgesteld: 5 oktober 1993

kennisgeving MER: 1 juli 1994

toetsingsadvies uitgebracht 28 november 1994

Bijzonderheden:

Op basis van een voorlopig oordeel van de Commissie over het MER is een aanvulling en nadere toelichting opgesteld. De Commissie heeft deze informatie bij het beoordelen van het MER betrokken.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. P. van Duursen (voorzitter)

ir. G. Grakist

ir. P.H.R. Langeweg

ir. J.A. Lörzing

ir. S. Riemens

Secretaris van de werkgroep: drs. M. van Eck

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	940906	Gemeente Helmond	Helmond	940920
2.	940908	Gemeente Waalre	Waalre	940920
3.	940907	Gemeente Aarle-Rixtel	Aarle-Rixtel	940920
3a.	940928			941006
4.	940815	D.G. Kooijman	Nuenen	940920
5.	940901	Stichting Belangenwerkgroep Europalaan e.o. Valkenswaard	Valkenswaard	940920
6.	940917	J.C.P. Kessel	Veldhoven	940926
	940926			941006
7.	940919	Plantenwerkgroep De Kempen	Veldhoven	940926
7a.	940924			940927
8.	940922	Kringen De Kempen en De Peel NCB	Deurne	940928
9.	940921	DSM Transport Maatschappij	Beek	940928
10.	940920	Gemeente Son en Breugel	Son en Breugel	940928
11.	940922	Vogelwerkgroep De Kempen	Veldhoven	940928
12.	940923	Milieuwerkgroep Valkenswaard	Valkenswaard	940928
13.	940928	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven	Eindhoven	941006
14.	940927	Vogelwerkgroep Nuenen	Nuenen	941006
15.	940930	Brabantse Milieufederatie	Tilburg	941006
15a.	941003			941006
16.	940924	Burgercomité Nuenen, Gerwen en Nederwetten	Nuenen	941006
17.	940929	Gemeente Oirschot	Oirschot	941006
18.	940929	Brugman / Schmits B.V. – Bureau voor Overheidsprocedures	Budel – Dorplein	941006
19.	940928	Gemeente Nuenen, Gerwen en Neder- wetten	Nuenen	941006
19a	941012			941115

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
20.	940927	Gemeente Best	Best	941006
21.	940929	Gemeente Veldhoven	Veldhoven	941006
22.	940927	Gemeente Someren	Someren	941006
23.	940929	H.P.J.L. van Asten	Mierlo	941006
24.	940928	Stichting Middengebied	Helmond	941006
25.	940926	N.C.B. - afdeling Lieshout	Lieshout	941006
26.	9409--	N.C.B. - afdelingen Mierlo en Mierlo-Hout	Mierlo	941006
27.	940928	Groen Links afdelingen Eindhoven en Helmond	Eindhoven-Helmond	941006
28.	940929	J.M. van Kessel	Eindhoven	941006
29.	940930	Dommels Belang	Dommelen	941006
30.	940927	A.F. Vink	Breugel	941006
31.	940929	Vereniging Werkgroep voor Natuurbehoud en Milieubeheer Eindhoven e.o.	Eindhoven	941006
32.	940928	Stichting voor Natuurbehoud en Milieubeheer Gewest Helmond e.o.	Helmond	941006
33.	940930	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Zuid-Oost Brabant	Eindhoven	941006
34.	940926	N.C.B. - afdelingen Aarle-Rixtel	Aarle-Rixtel	941006
35.	--	Gemeente Mierlo	Mierlo	941006
36.	940930	Gemeente Geldrop	Geldrop	941010
37.	941003	Gemeente Eindhoven	Eindhoven	941019
37a.	941019			941128
38.	941010	IVN-afdeling Nuenen, Milieugroep	Nuenen	941115
39.	941124	Waterschap Den Dommel	Boxtel	941128
40.	941018	Verslag van de hoorzitting d.d. 18 oktober 1994 te Den Bosch	Den Bosch	941108